

Suomen sairaanhoitopiirien eettiset toimijat 2020

ETENEn tilaama selvitystyö

Venla Karikumpu

Saija Koskiniemi

Minna Pursiainen

Merja Ålander

Lauri Kuosmanen

Tarja Välimäki

Hoitotieteen laitos

Terveystieteiden tiedekunta

Itä-Suomen yliopisto

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan
eettinen neuvottelukunta (ETENE)

1 Suomen sairaanhoitopiirien eettiset toimijat 2020

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta (ETENE) on pyytänyt Itä-Suomen yliopiston hoitotieteen laitokselta kansallisen selvityksen Suomen sairaanhoitopiirien alueellisista eettisistä toimijoista.

Tässä selvityksessä kartoitetaan sairaanhoitopiireittäin tutkimuseettiset toimikunnat, eettiset toimikunnat, eettiset neuvottelukunnat, hoitoeettiset neuvottelukunnat ja muut hoidon eettisiä kysymyksiä käsittelevät työryhmät tai henkilöt. Lisäksi kartoitetaan toimijoiden keskeiset toiminnot, jäsenten lukumäärä, yhteistyö muiden toimijoiden tai sairaanhoitopiirien kanssa ja yhdyshenkilöt.

1.1 Tutkimuseettinen toimikunta

Lääketeieteellisestä tutkimuksesta säädettyyn lakiin 4. luvun 16. ja 18. §:n perustuen jokaisella sairaanhoitopiirillä tulee olla ainakin yksi alueellinen eettinen toimikunta edellyttäen, että sairaanhoitopiirin alueella järjestetään lääkärikoulutusta. Alueellisten eettisten toimikuntien tehtävänä on ohjata, seurata ja arvioida alueellaan esiintyvien tutkimuseettisten kysymysten käsittelyä. Sairaanhoitopiirin hallitus asettaa alueelliset eettiset toimikunnat. Puheenjohtajan lisäksi jäseniä tulee olla vähintään kuusi ja varajäseniä riittävästi. Toimikunnasta tulee löytyä asiantuntemusta tutkimuseetikasta, lääketieteestä, terveys- tai hoitotieteestä sekä oikeustieteestä. (Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta 1999/488.)

Lääketeieteellisestä tutkimuksesta säädetyn lain 4. luvun 17. §:n perusteella edellä mainitut alueelliset eettiset tai tutkimuseettiset toimikunnat arvioivat ja antavat lausunnon alueensa tutkimushankkeista. Lausunto sisältää perustellun näkemyksen tutkimuksen eettisistä hyväksyttävyydestä. Lisäksi alueelliset eettiset toimikunnat antavat lausunnon niistä kliinisistä lääketutkimuksista, mitkä valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta on siirtänyt tehtäväkseen. (Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta 1999/488.)

1.2 Hoitoeettinen neuvottelukunta

Terveydenhuollon toiminnan kehittämisen tulee pohjautua päätöksiin, jotka ovat eettisesti kestäviä suhteessa vallitsevaan todellisuuteen. Sosiaali- ja terveydenhuollon lähtökohtana on potilaan etu, joten hoidon ja palvelun on oltava laadukasta, oikeudenmukaista ja kaikille yhtäläisin perustein järjestettyä. (ETENE 2011, 5-6, 32.) Edellä kuvatun hyvän hoidon takaamiseksi osa sairaanhoitopiireistä on perustanut hoitoeettisiä neuvottelukuntia. Kyseiset neuvottelukunnat vastaavat alueellisista terveydenhuollon eettisistä kysymyksistä. Yleensä tehtävänä on laatia potilaiden hoitoon liittyviä suosituksia ja ohjeita sekä pohtia tapauskohtaisia kysymyksiä. (Suomen Lääkäriliitto 2020.) Yksiselitteistä kansallista määritelmää hoitoeettiselle toiminnalle ei löydy.

1.3 Muut eettiset toimijat tai toimintamuodot

Edellä mainittujen eettisten toimijoiden lisäksi sairaanhoitopiirien alueilla voi olla esimerkiksi eettisiä keskusteluryhmiä (Suomen Lääkäriliitto 2020). Selvityksessä kartoitetaan lisäksi kaikki Suomen sairaanhoitopiireissä olevat muut yksittäiset eettiset toimijat, kuten työryhmät ja tukihenkilöt Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Lisäksi käytössä on eettinen tapauskeskustelu toiminta, joka tuo kliiniseen päätöksentekoon eettistä tukea. Tapauskeskustelua käytetään käytännön hoitotyöstä nousseiden moraalisten kysymysten käsittelyssä. Strukturoituun dialogiin perustuvaa keskustelua ohjaa koulutettu vetäjä. Tapauskeskusteluun voi osallistua moniammatillisesti terveydenhuoltohenkilöstöä. (Inguaggiato ym. 2019.)

2 Selvitystyön toteuttaminen

Selvitystyössä kartoitettiin tiedot hoito- ja tutkimuseettisistä toiminnasta 22 terveydenhuollon organisaatiosta. Selvitystyö aloitettiin kartoittamalla sairaanhoitopiirien (n=20, kuvio 1) sekä Niuvanniemen ja Vanhan Vaasan sairaaloiden internet-sivujen tarjoamat tiedot hoito- ja tutkimuseettisistä toiminnasta. Internet-sivujen kautta saatiin kattavat tiedot Pirkanmaan (PSHP) ja Pohjois-Savon (PSSHP) sairaanhoitopiireistä. Tutkimuseettisistä toiminnasta löytyi tiedot Helsingin ja Uudenmaan (HUS), Kymenlaakson (Kymsote), Kanta-Hämeen (KHSHP), Lapin (LSHP) ja Itä-Savon (Sosteri) sairaanhoitopiirien internet-sivuilta, mutta ei tietoja hoitoeettisistä toiminnasta. Riittävät tiedot internet-sivujen kautta koottiin kolmesta organisaatiosta. Muista organisaatioista (n=19) lisätietoja pyydettiin sähköpostikyselyllä.

Sähköpostikysely (liite 1) lähetettiin johtaville viranhaltijoille sairaanhoitopiireihin sekä Niuvanniemen ja Vanhan Vaasan sairaaloihin (n=19). Ensimmäisen sähköpostikyselyn vastausaika oli 18.2. - 6.3.2020 ja vastauksia saatiin kahdeksalta organisaatiolta. Sähköpostikysely toistettiin sairaaloiden kirjaamojen kautta ja vastausajan loppuun 16.3.2020 vastauksia kertyi vielä kuudelta organisaatiolta. Kaikkiaan sähköpostikyselyyn vastasi 14 organisaatiota.

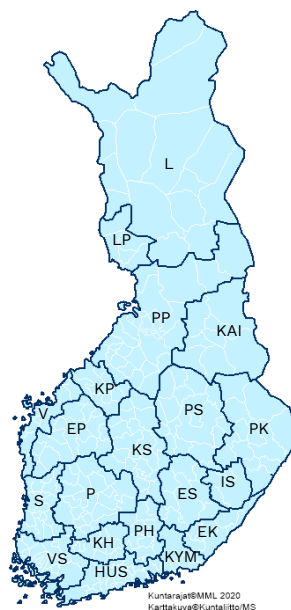
Selvitystyön aineiston muodostavat organisaatioiden internet-sivuilta (n=7) ja sähköpostikyselyllä (n=14) saadut tiedot. Yhdestä organisaatiosta ei löydetty tai saatu mitään tietoja hoito- ja tutkimuseettisistä toiminnasta. Tulokset taulukoitiin erityisvastuualueittain (erva), "Taulukko eettisistä toimijoista" (sivut 6-13).

Sairaanhoitopiirit 2020

EK	Etelä-Karjala	9
EP	Etelä-Pohjanmaa	18
ES	Etelä-Savo	9
HUS	Helsingin ja Uudenmaan	24
IS	Itä-Savo	4
KAI	Kainuu	8
KH	Kanta-Häme	11
KP	Keski-Pohjanmaa	10
KS	Keski-Suomi	21
KYM	Kymenlaakso	6
L	Lappi	15
LP	Länsi-Pohja	6
P	Pirkanmaa	23
PK	Pohjois-Karjala	13
PP	Pohjois-Pohjanmaa	29
PS	Pohjois-Savo	18
PH	Päijät-Häme	12
S	Satakunta	17
V	Vaasa	13
VS	Varsinais-Suomi	28

Yhteensä

294

Kuvio 1. Suomen sairaanhoitopiirit 2020 (Kuntaliitto 2020).

3 Selvitystyön tulokset

Selvitystyön alussa oli tarkoitus olla yhteydessä puhelimitse niihin organisaatioihin, joista ei saada vastausta sähköpostikyselyyn. Kuitenkin Suomessa ja erityisesti terveydenhuollossa elettiin selvitystyön tiedonkeruun aikaan haasteellista aikaa koronavirusepidemian (COVID-19) vuoksi, minkä takia lisäyhteydenotoista organisaatioihin pidättäytyttiin.

Lain velvoittamasta tutkimuseettisistä toiminnasta löytyi selvityksessä tieto lähes kaikista organisaatioista (n=17). Monet sairaanhoitopiirit (n=13) tekevät yhteistyötä toisen sairaanhoitopiirin, yliopiston tai ammattikorkeakoulun kanssa tutkimuseettisessä toiminnassa.

Hoitoeettisiä toimijoita on suhteellisen harvassa selvityksessä mukana olleessa organisaatiossa (n=7). Kaikkien hoitoeettisten toimijoiden (n=7) tehtävien keskiössä ovat potilaan hoitoon liittyvät eettiset kysymykset, mutta muutoin toiminnan rakenteet vaihtelevat organisaatioittain. Kaikki hoitoeettiset toimijat käsittelevät yksittäisen potilaan hoitoon liittyviä asioita (n=7) ja terveydenhuoltoon tai käytännön hoitotyöhön liittyviä eettisiä kysymyksiä (n=7). Hoitoeettiset toimijat laativat ja päivittävät ohjeistuksia (n=2), sekä antavat suosituksia ja lausuntoja hoitoeettisestä näkökulmasta (n=2) toimien näin virkamiesjohdon tukena. Lisäksi hoitoeettiset toimijat käsittelevät työyhteisöä (n=2), hoitopalveluiden alueellista järjestämistä ja saatavuutta (n=1), uusia tutkimus- ja hoitomuotoja (n=1), tutkimuksia ja opinnäytetöitä (n=1), itsemääräämisoikeuden rajoituksia (n=1) ja pakon käyttöä (n=1) koskevia eettisiä kysymyksiä. Hoitoeettiset toimijat järjestävät koulutusta hoitoeettisistä aiheista (n=2). Hoitoeettiset toimijat pyrkivät ylläpitämään alueellista ja kansallista keskustelua hoitoetiikasta (n=1) ja seuraamaan kansallista, sekä kansainvälistä eettistä kehitystä (n=1). Hoitoeettisten toimijoiden yhtenä tavoitteena on myös lisätä henkilökunnan eettistä osaamista (n=2). Eettinen tapauskeskustelu on käytössä neljässä sairaanhoitopiirissä.

Eritellyt tiedot tuloksista esitetään sairaanhoitopiireittäin kohdassa "Taulukko hoitoeettisistä toimijoista" (sivut 6-13).

4 Pohdinta ja johtopäätökset

Tämän selvitystyön perusteella lainmukaista tutkimuseettistä toimintaa on kaikilla er-va-alueilla ja toiminta toteutuu pääosin yhteistyönä sairaanhoitopiirien välillä. Hoitoeettisiä toimijoita on terveydenhuollon organisaatioissa suhteellisen vähän ja työryhmien nimikäytännöt vaihtelevat. Yhteneviä käytäntöjä ja yhteistyötä hoitoeettisen toiminnan suhteen on niukasti. Yksiselitteistä määritelmää hoitoeettisille toimijoille ei löytynyt. Kokonaisuudessaan sairaanhoitopiirien eettisestä toiminnasta on saatavilla vaihtelevasti tietoa organisaatioiden internet-sivuilla.

Sairaanhoitopiirien hoitoeettisten neuvottelukuntien toimintaa on käsitelty ETENEn ja sairaanhoitopiirien työkokouksessa vuonna 2010. Tuolloin on todettu, että hoitoeettisistä toimijoista on hyötyä ja jokaisessa sairaanhoitopiirissä tulisi olla moniammatillista hoitoeettistä toimintaa eettisen keskustelun mahdollistamiseksi. (ETENE 2010.) Tämän selvitystyön perusteella hoitoeettinen toiminta ei ole vakiintunutta kaikissa sairaanhoitopiireissä, eikä toimintaa ole veloitettu järjestämään, vaan hoitoeettinen toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. ETENE (2010) on kuitenkin antanut suosituksen hoitoeettisen toiminnan järjestämisestä terveydenhuollon organisaatioissa, kuten sairaaloissa ja laitoksissa niin, että toimijat olisivat mahdollisimman lähellä käytännön työstä nousevia eettisiä kysymyksiä. Hoitoeettistä toimintaa tulisi yhtenäistää ja selkeyttää (ETENE 2010), koska eettiset kysymykset ovat jatkuvasti läsnä terveydenhuollossa.

Eettinen toiminta vaikuttaa organisaation kaikilla tasoilla potilaista ja heidän läheisistä hallintorakenteisiin asti. Eettiset kysymykset ovat moniulotteisia ja vaikuttavat hoidon laatuun, potilasturvallisuuteen sekä työntekijöiden työhyvinvointiin. Monipuolisen eettisen keskustelun mahdollistaminen moniammatillisesti tulisi vakiinnuttaa osaksi sairaanhoitopiirien toimintaa. Hoitoeettisen toiminnan kansallinen määrittely ja yhteiset linjaukset tukisivat toiminnan järjestämistä sairaanhoitopiireissä.

5 Taulukko eettisistä toimijoista

Suomen sairaanhoitopiirin eettiset toimijat 2020

Sairaanhoitopiirit erivaikutettain	Tutkimuseettinen toimikunta	Hoito-eettinen neuvottelukunta	Tutkimuseettinen tukihenkilö	Muu	Organisaation eettiset toimijat ja toiminnan keskeiset tehtävät	Yhteistyö toisen shp:n/ muun toimijan kanssa	Jäsenten lkm	Yhdyshenkilö
HYKS erva								
Helsinki ja Uusimaa HUS (tiedot internet- sivuilta)	x				Eettinen toimikunta Arvioida ja antaa lausuntoja alueen lääketieteellisen tutki- muksen eettisyydestä. Seuraa ja ohjaa tutkimuse- ettisten kysymysten käsittelyä alueellaan.		Eettinen toimikunta I Varsinaisia jäseniä 13 Varajäseniä 9 Eettinen toimikunta II Varsinaisia jäseniä 13 Varajäseniä 9 Eettinen toimikunta III Varsinaisia jäseniä 13 Varajäseniä 9 Eettinen toimikunta IV Varsinaisia jäseniä 13 Varajäseniä 8	Eettinen toimikunta I Puheenjohtaja Johan Marjamaa johan.marjamaa@hus.fi Eettinen toimikunta II Puheenjohtaja Mervi Väisänen-Tommiska mervi.vaisanen-tommiska@hus.fi Eettinen toimikunta III Puheenjohtaja Lauri Tammilehto lauri.tammilehto@hus.fi Eettinen toimikunta IV Puheenjohtaja Markus Perola markus.perola@thl.fi
Etelä-Karjala EKSOTE (tiedot sähkö- postikyselyllä)	x				Eettinen työryhmä Kartoittaa, kehittää ja linjata tutkimuseettisiä ja muita shp:n toimintaan liittyviä eettisiä käytäntöjä. Tekee niihin liittyviä aloitteita. Antaa lausuntoja shp:ssä tehtävistä potilaaseen ja asiakkaaseen kohdistuvista tut- kimuksista ja opinnäytetöistä.		Varsinaisia jäseniä 6 Varajäseniä 2 Sihteeri	Puheenjohtaja Hanna Rönkkönen hanna.ronkkonen@eksote.fi
Kymenlaakso Kymsote (tiedot internet- sivuilta)					-	HUS eettinen toimikunta		
Päijät-Häme PHHYKY (tiedot sähkö- postikyselyllä)					Ei omaa hoito- tai tutkimus- eettistä toimikuntaa	HUS eettinen toimikunta		

Suomen sairaanhoitopiirien eettiset toimijat 2020

Sairaanhoitopiirit erva-alueittain	Tutkimuseettinen toimikunta	Hoito-eettinen neuvottelukunta	Tutkimuseettinen tukihenkilö	Muu	Organisaation eettiset toimijat ja toiminnan keskeiset tehtävät	Yhteistyö toisen shp:n/ muun toimijan kanssa	Jäsenten lkm	Yhdyshenkilö
TAYS erva								
Pirkanmaa PSPHP (tiedot internet- sivuilta)	x	x		x	<p>Eettinen toimikunta Antaa lausuntoja: lääketutkimuksesta, toimi- alaansa kuuluvista muista lääketieteellisistä tutkimuksista, näyttekokoelmien siirrosta bio- pankkiin ja näytteiden käyttö- tarkoituksen muutoksesta, jos suostumusta ei saada näytteen luovuttajalta itseltään.</p> <p>Tutkimuseettisten kysymysten käsittelyä alueella.</p> <p>Huolehtii tutkittavien turvalli- suudesta.</p> <p>Hoitoeettinen neuvottelukunta Käsittelee: hoitopalvelujen järjestämiseen ja saatavuuteen alueella liittyviä eettisiä kysymyksiä ja yksittäisen potilaan asemaan liittyviä peri- aatteellisia eettisiä kysymyksiä.</p> <p>Kerää ja välittää tietoa terveydenhuollon eettisistä kysymyksistä toimien päätök- sentekijöiden tukena.</p> <p>Herättää keskustelua terveydenhuollon eettisistä kysymyksistä.</p> <p>Eettinen tapauskeskustelu</p>	<p>Eettinen toimikunta Varsinaisia jäseniä 17 Varajäsentä 17</p> <p>Hoitoeettinen neuvottelukunta Varsinaisia jäseniä 15</p>	<p>Eettinen toimikunta Sihteeri Minna Lahtinen minna.maa.lahtinen@pshp.fi</p> <p>Hoitoeettinen neuvottelukunta Sihteeri Heikki Oksa hoitoeettinen@pshp.fi</p>	
Etelä- Pohjanmaa EPSPHP (tiedot sähkö- postikyselyllä)			x			TAYS erva- alueen eettinen toimikunta		Tutkimuseettikan tukihenkilö Merja Sankelo merja.sankelo@epshp.fi
Kanta-Häme KHSHP (tiedot internet- sivuilta)				-		TAYS erva- alueen eettinen toimikunta		

Suomen sairaanhoitopiirien eettiset toimijat 2020

Sairaanhoitopiirit ervaalueittain	Tutkimuseettinen toimikunta	Hoito-eettinen neuvottelukunta	Tutkimuseettinen tukihenkilö	Muu	Organisaation eettiset toimijat ja toiminnan keskeiset tehtävät	Yhteistyö toisen shp:n/ muun toimijan kanssa	Jäsenten lkm	Yhdyshenkilö
TYKS erva								
Varsinais- Suomi VSSH	x	x		x	<p>Eettinen toimikunta Arvioi ennakolta ihmiseen sekä ihmisen alkioon ja sikiöön kohdistuvien terveystieteellisten tutkimushankkeiden eettisyyttä ja sekä laillisuuden toteutumista niissä.</p> <p>Antaa hakijalle lausunnon arviostaan.</p> <p>Biopankkilain ja kudoslain mukaisia lausunnonantotehtäviä.</p> <p>Hoitoeettinen neuvottelukunta Esiin nousseiden hoitoeettisten ongelmien pohdintaa.</p> <p>Antaa myös suosituksia ja lausuntoja shp:n virkamies- ja luottamusmiesshallinnolle.</p> <p>Eettinen tapauskeskustelu</p>	Paikallisten korkeakoulujen eettisten toimikuntien kanssa	<p>Eettinen toimikunta Varsinaisia jäseniä 15 Varajäseniä 15 Sihteeri</p> <p>Hoitoeettinen neuvottelukunta Varsinaisia jäseniä 15</p>	<p>Eettinen toimikunta Asiantuntijalääkäri Tiina Varis tiina.varis@tyks.fi</p> <p>Puheenjohtaja Sirkku Jyrkkio sirkku.jyrkkio@tyks.fi</p> <p>Hoitoeettinen neuvottelukunta -</p>
(tiedot sähkö- postikyselyllä)								
Satakunta Satasairaala					<p>Yksi edustaja VSSH eettisessä toimikunnassa.</p> <p>Ei omaa tutkimus/hoitoeettistä toimikuntaa.</p>	VSSH Turun yliopiston ihmistieteiden eettinen toimikunta, Satakunnan alueen korkeakoulu-yhteisö (Satakorkea)		<p>Edustajana VSSH eettisessä toimikunnassa Jyrki Korkeila jyrki.korkeila@satasairaala.fi</p>
(tiedot sähkö- postikyselyllä)								
Vaasa VSH				x	<p>Hoitoeettinen työryhmä Antaa ohjeita potilaiden hoitoon liittyvissä erilaisissa eettisissä kysymyksissä ja ongelmassa.</p> <p>Seuraa kansallista ja kansainvälistä kehitystä liittyen eettisyyteen ja huolehtii suositusten ajankäytöstä Vaasan keskussairaalaassa.</p> <p>Ottaa kantaa myös yksittäisten potilaiden hoitoon liittyviin ongelmiin.</p>	VSSH	Varsinaisia jäseniä 10	<p>Puheenjohtaja Antti Jekunen antti.jekunen@vshp.fi</p>
(tiedot sähkö- postikyselyllä)								

Suomen sairaanhoitopiirien eettiset toimijat 2020

Sairaanhoitopiirit erivaaluettain	Tutkimuseettinen toimikunta	Hoito-eettinen neuvottelukunta	Tutkimuseettinen tukihenkilö	Muu	Organisaation eettiset toimijat ja toiminnan keskeiset tehtävät	Yhteistyö toisen shp:n/ muun toimijan kanssa	Jäsenten lkm	Yhdyshenkilö
Vanhan Vaasan Sairaala (tiedot sähkö- postikyselyllä)				x	<p>Moniammatillinen itsemääräämisoikeus -työryhmä (IMO): Mietti vaihtoehtoisia keinoja pakon käytölle huomioiden mielenterveyslaki, ihmisen perusoikeudet ja eettisyys.</p> <p>Tarkastelun alla ovat kaikki itsemääräämisoikeuden rajoitukset.</p> <p>Käsittelee potilaan hoidossa esiin nousseita eettisiä kysymyksiä ja pyrkii henkilökuntaa ohjeistamalla vahvistamaan potilaan itsemääräämisoikeutta tukevia toimintatapoja, hoidon suunnitelmallisuutta ja potilaan osallisuutta hoidossaan.</p> <p>Tavoitteena henkilökunnan eettisen osaamisen lisääminen.</p>		Varsinaisia jäseniä 10	Puheenjohtaja Mirva Sundqvist-Kekäläinen mirva.sundqvist-kekalainen@vsh.fi

KYS erva								
Pohjois-Savo PSSH (tiedot internet- sivuilta)	x	x		x	<p>Tutkimuseettinen toimikunta Antaa lausunnon erityis- vastuualueellaan tehtävistä terveyden tutkimuksista.</p> <p>Varmistaa terveystieteellisen tutkimuslain säännökset, tieto- suojasäännökset, tutkittavien asemia koskevat kansainväliset velvoitteet sekä muut lääketie- teellistä tutkimusta koskevat määräykset ja ohjeet.</p> <p>Hoitoeettinen neuvottelukunta Ylläpitää alueellista ja kansallis- ta keskustelua hoitoetiikasta.</p> <p>Järjestää koulutusta sairaanhoi- topiirin alueella.</p> <p>Pohtii potilaan asemaan liittyviä erityisiä eettisiä näkökohtia.</p> <p>Kehittää ratkaisumalleja kliinisten ongelmatilanteiden eettisiin kysymyksiin.</p> <p>Tarkastelee uusia tutkimus- ja hoitomuotoihin liittyviä eettisiä näkökohtia.</p> <p>Antaa pyydettyä lausuntoja ja kannanottoja ohjeisiin ja hoi- tokäytäntöihin hoitoeettisestä näkökulmasta.</p> <p>Eettinen tapauskeskustelu</p>	Tutkimuseettinen toimikunta Puheenjohtaja Varapuheenjohtajia 2 Varsinaisia jäseniä 16 Varajäseniä 17	Tutkimuseettinen toimikunta tutkimuseettinentoimikunta@kuh.fi	Hoitoeettinen neuvottelukunta Puheenjohtaja Tarja Poikkeus
						Hoitoeettinen neuvottelukunta Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja Sihteerit Varsinaisia jäseniä 15		Varapuheenjohtaja Tarja Tervo-Heikkinen Sihteerit Riitta-Liisa Heiskanen hoitoeettinen@kuh.fi

Suomen sairaanhoitopiirien eettiset toimijat 2020

Sairaanhoitopiirit eräluettain	Tutkimuseettinen toimikunta	Hoito-eettinen neuvottelukunta	Tutkimuseettinen tukihenkilö	Muu	Organisaation eettiset toimijat ja toiminnan keskeiset tehtävät	Yhteistyö toisen shp:n/ muun toimijan kanssa	Jäsenten lkm	Yhdyshenkilö
Etelä-Savo ESSOTE					Ei omaa hoito- tai tutkimuseettistä toimikuntaa.	PSSHP tutkimuseettinen toimikunta		
(tiedot sähkö- postikyselyllä)								
Itä-Savo SOSTERI					-	PSSHP tutkimuseettinen toimikunta		
(tiedot internet- sivuilta)								
Keski-Suomi KSSHP	x				Tutkimuseettinen toimikunta Ennakoarviointi lääketieteelli- sistä tutkimuksista.	Jyväskylän yliopiston eettinen toimikunta	Tutkimuseettinen toimikunta Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja Sihteeri 2 Varsinaisia jäsentä 11 Varajäseniä 10	Puheenjohtaja Teemu Karjalainen teemu.karjalainen@ksshp.fi eettinentoimikunta@ksshp.fi
Pohjois-Karjala SIUN SOTE		x	x		Avoin eettinen foorumi Vie eteenpäin eettistä ja katsomuksellista keskustelua terveydenhuollon, ihmisen hoitamisen ja työyhteisön kysymyksistä. Tutkimusten ja opinnäytetöiden etiikkaan liittyvät kysymykset. Terveystieteiden, työyhteisön ja ihmisen hoitamisen kysy- mykset.	PSSHP tutkimuse- ettinen toimikunta	Avoin eettinen foorumi Varsinaisia jäseniä 10	Mari Matveinen mari.matveinen@siunsote.fi yhteyshenkilö@avoineettinen- foorumi.fi
Niuvanniemen Sairaala					-			
(tietoja ei saatu)								
OYS erä								
Pohjois- Pohjanmaa PPSHP	x	x		x	Alueellinen eettinen toimikunta TENK määrittämät lakisääteiset tehtävät. Hoitoeettinen työryhmä Käytännön hoitotyössä esiin nousseet eettiset kysymykset. Tarvittaessa ohjeiden laatiminen ja päivittäminen. Hoitoeettisiin teemoihin liittyvät koulutukset. Eettinen tapauskäsittely	Alueellinen eettinen toimikunta Varsinaisia jäseniä 17 Varajäseniä 8 Sihteeri Hoitoeettinen työryhmä Varsinaisia jäseniä 16 Varajäseniä 7 Sihteeri	Alueellinen eettinen toimikunta Puheenjohtaja Jyrki Mäkelä jyrki.makela@ppshp.fi Sihteeri Minna Mäkinieni minna.makiniemi@ppshp.fi Hoitoeettinen työryhmä Puheenjohtaja Vesa Koivukangas vesa.koivukangas@ppshp.fi Sihteeri Hilkka Manner hilkka.manner@ppshp.fi	

Suomen sairaanhoitopiirien eettiset toimijat 2020

Sairanhoitopiirit erivaltuittain	Tutkimuseettinen toimikunta	Hoito-eettinen neuvottelukunta	Tutkimuseettinen tukihenkilö	Muu	Organisaation eettiset toimijat ja toiminnan keskeiset tehtävät	Yhteistyö toisen shp:n/ muun toimijan kanssa	Jäsenten lkm	Yhdyshenkilö
Kainuu Kainuun sote (tiedot sähkö- postikyselyllä)					Ei omaa hoito- tai tutkimus- eettistä toimikuntaa. Yksi edustaja PPSHP alueellises- sa eettisessä toimikunnassa.	PPSHP alueellinen eettinen toimikunta		Edustajana PPSHP alueellisessa eettisessä toimikunnassa Marjo-Riitta Väisänen marjo-riitta.vaisanen@kainuu.fi
Keski- Pohjanmaa SOITE (tiedot sähkö- postikyselyllä)					Ei omaa hoito- tai tutkimus- eettistä toimikuntaa.			
Länsi-Pohja LPSHP (tiedot sähkö- postikyselyllä)					Ei omaa hoito- tai tutkimus- eettistä toimikuntaa.	PPSHP alueellinen eettinen toimikunta		
Lappi LSHP (tiedot internet- sivuilta)				-		PPSHP alueellinen eettiseen toimikunta		

Lähteet

ETENE 2010. Sairaanhoidopiirien hoitoeettisten toimikuntien ja ETENEn työkokous. [↗](#)
Luettu 9.5.2020.

ETENE 2011. Sosiaali- ja terveysalan eettinen perusta. ETENE-julkaisuja 32.
Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki.

Inguaggiato G, Metselaar S, Molewijk B & Widdershoven G. 2019. How moral case deliberation supports good clinical decision making. *AMA Journal of Ethics* 21(10), 913-919.

Kuntaliitto 2020. Sairaanhoidopiirien jäsenkunnat. [↗](#) Luettu 30.3.2020.

Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta 1999/488.

Suomen Lääkäriliitto 2020. Eettiset toimikunnat ja neuvottelukunnat. [↗](#)
Luettu 17.3.2020.

Liite 1

Sähköpostikysely (1/1)

Hei,

Itä-Suomen yliopiston hoitotieteen laitos selvittää Suomen sairaanhoitopiirien eettistä toimintaa valtakunnallisen sosiaali- ja terveysalan eettisen neuvottelukunnan (ETENE) toimeksiannosta. Selvitys tehdään kevään 2020 aikana ja toimitetaan ETENE:n valtakunnalliseen hoitoeettisten neuvottelukuntien yhteiskokoukseen 21.4.20 Tampereelle. Selvityksessä kartoitamme sairaaloiden/sairaanhoitopiirien tutkimuseettiset toimikunnat, eettiset toimikunnat, eettiset neuvottelukunnat, hoitoeettiset neuvottelukunnat ja muut hoidon eettisiä kysymyksiä käsittelevät työryhmät tai henkilöt.

Kartoitamme seuraavia tietoja:

- Millaisia edellä mainittuja eettisiä toimijoita on sairaalassanne/sairaanhoitopiirissänne?
- Keskeisimmät asiat, mitä käsittelette toiminnassa?
- Kuinka monta jäsentä kuuluu kokoonpanoon?
- Kuka on toiminnan yhdyshenkilö ja mitkä ovat hänen yhteystiedot?
- Teettekö yhteistyötä jonkun toisen sairaalan/sairaanhoitopiirin kanssa?

Välitähän sähköpostiviestin eteenpäin toiminnasta vastaavalle henkilölle.

Pyydämme vastaukset **16.3.2020 mennessä** osoitteeseen saikoski@student.uef.fi / Saija Koskiniemi.

Yhteistyöterveisin,

Venla Karikumpu

Saija Koskiniemi

Minna Pursiainen

Merja Ålander

Hoitotieteen opiskelijat, Itä-Suomen yliopisto

Lisätietoja:

Tarja Välimäki,

yliopistonlehtori, dosentti, Itä-Suomen yliopisto,

p. 040 355 2267,

tarja.valimaki@uef.fi

Lauri Kuosmanen,

professori, Itä-Suomen yliopisto ja ETENEn varapuheenjohtaja,

p. 02 9445 4194,

lauri.kuosmanen@uef.fi

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan
eettinen neuvottelukunta ETENE

Sosiaali- ja terveysministeriö
Meritullinkatu 8, Helsinki

PL 33, 00023 Valtioneuvosto
Sähköposti etene@stm.fi
Internet www.etene.fi